VIÐMERKINGAR

SAMBAND
EIRIKUR LINDENSKOV
EIRIKUR@SOSIALURIN.FO
TLF 341800

Føroyanevnd á ferð

Tað er ikki sørt áhugavert, at meðan sambandið millum Danmark og Føroyar var nógv fastari og tættari, enn tað er í dag, var eingin Føroyanevnd á Fólkatingi. Men so hvørt, sum vit fremja fleiri og fleiri yvirtøkur, tykist áhugin á Fólkatingi fyri Føroyum at vera vaksandi. Stovnsetingin av eini serstakari Føroyanevnd á Fólkatingi má metast sum eitt prógv um hendan vaksandi áhuga. Tað kann so ikki vera arbeiðsbyrðan av málum Føroyum viðvíkjandi, sum hevur elvt til hesa nevnd, tí mál viðvíkjandi Føroyum á Fólkatingi gerast alt færri og færri. Afturat hesum kemur, at nógvir føroyingar og ikki minst nógvir danir halda, at føroyska umboðanin á Fólkatingi eigur at verða tikin av, tí hon ikki longur er hóskandi til ta frælsu støðu, ið vit hóast alt nú hava í ríkisfelagskapinum, men hetta er ein onnur søga.

Ein kundi farið eitt stig víðari og spurt, hví eingin Danmarkarnevnd er á Føroya løgtingi. Kanska er orsøkin hon, at har er áhugin fyri ríkisfelagskapinum ikki eins stórur og áhugin á Fólkatingi. Sama ger – vit velja at taka stovnsetingina av eini Føroyanevnd sum eitt ynski hjá Fólkatinginum um at verða betur kunnað um føroysk viðurskifti og sostatt betur at kunna viðgera tey fáu men týdningarmiklu mál Føroyum viðvíkjandi, sum koma upp á Fólkatingi. Vitan og kunning kunnu bert vera at gagni, og tí kunnu vit staðfesta, at so leingi, sum Føroyar eru í ríkisfelagskapinum, so er tað bara gott, at Fólkatingið hevur eina Føroyanevnd, og henda nevnd skal altíð vera vækomin til land okkara.

Ein spurningurin er annars, hvat ið Føroyanevndin fær av kunning um føroysk viðurskifti. Fara vit eftir ferðaskránni, so eru møguleikarnir fyri, at fólkatingslimirnir fara klókari av stað aftur, sera góðir. Skráin er drúgv og fjølbroytt og gestirnir hava eitt gott høvi til at kunna seg um land, náttúru, búskap, mentan og vinnulív. Um hetta er bert alt gott at siga og vónandi nýta bæði gestir og vertir hetta frálíka høvið til at kunna og til at knýta bond. Altjóða samstarv fer alt meira fram umvegis persónlig netverk, og skal ein slík vitjan tískil ikki undirmetast.

Tað er ikki heilt lætt at meta um politiska týdningin av slíkari vitjan. Men tað er vanlig semja um, at samstarv millum parlamentarikarar úr ymsum londum hevur vaksandi týdning. Slíkt samstarv er ein viðurkenning av, at altjóða politiskt samstarv ikki skal verða latið yvir til ráðharrar og embætisfók eina, men at lóggevararnir eisini eiga at taka lut í hesum samstarvi og at ávirka samstarvið. Vitan, kunning og góð persónlig sambond eru mennandi fyri gott og gagnligt samstarv landa millum. Samstarvið millum Danmark og Føroyar á alt fleiri økjum minnir hóast ríkisfelagskapin alt meira um eitt samstarv millum tvey suveren lond. Eitt gott samband millum tingfólk úr báðum londum kann tí bert gagna báðum pørtum og kann vitjanin hjá Føroyanevndini tí bert metast sum eitt gott tiltak.

Sosialurin

Tá Public Service gerst propaganda

JOHN JOHANNESSEN

Ómetaliga undrunarvert er tað framhaldandi at hoyra fljølmiðlarnar siga frá, at uppskot er lagt fyri tingið um at lække pensjónirnar, og at Javnaðarflokkurin skal eiga hetta uppskot. Enn hevur ongin kunnað svarað mær, hvat hetta er fyri uppskot, og nær tað er komið í tingið

Mikrofonhaldarí og undirhald. Tað er í besta føri tað, ið sigast kann um journalistikkin um pensjónsviðurskiftini. Ein andstøða saman við Bjørn Kalsø er sloppin at definera absolutta veruleikan, sum síðani er borin víðari til allar føroyingar, uttan at veruligu viðurskiftini yvirhøvur eru lýst.

Eftir stendur, at nú eru pensjónirnar skerdar mundandi, og at tað er Javnaðarflokkurin, sum hevur staðið fyri hesi skerjing.

Veruleikin er ein annar. Pensjónirnar eru ikki skornar eitt oyra, síðani tingið kom saman aftur á ólavsøku, og heldur ikki hevur nakað lógaruppskot verið lagt fram ella viðgjørt, har pensjónirnar verða skerdar.

Ólavsøkupakkin

Rætt er tó, at í so nevnda ólavsøkupakkanum eru óhepnar orðingar kring pensjónsviðurskiftini. Tað kunnu vit ikki renna undan. Men ólavsøkupakkin er ongin lóg, sum kann reglulera pensjónirnar. Ólavsøkupakkin er ein ætlan fyri útreiðslukarmin á fíggjarlógini fyri næsta ár.

Júst fyri at sleppa undan millum øðrum óhepnu orðingunum um pensjónsviðurskiftini, gjørdi samgongumeirilutin í fíggjarnevndini í samráð við landsstýrismannin í fíggjarmálum av at broyta orðaljóðið í uppskotinum, áðrenn tað varð samtykt. Hetta hevði við sær, at man bant seg til ein fastan útreiðslukarm fyri samlaðu fíggjarlógina 2010, men ikki til at halda fast við øll nevndu tiltøkini í pakkanum.

Pensjónir

Tað einasta ítøkiliga, sum higartil er hent við nógv umrødda pensjónsreforminum, er at tað er komið eitt álit frá nøkrum búskaparfrøðingum, at tað hevur verið ein tíðindafundur um hetta álit og at tað síðani er settur ein bólkur av politikarum úr øllum politisku flokkunum at finna fram til eina felags semju um pensjónsreformin.

Í tí arbeiðinum hevur Javnaðarflokkurin boðað frá, at hann ikki tekur undir við at hækka pensjónsaldurin, men vil heldur hava eina lagaliga skipan, har summi kunni velja at vera longri á arbeiðsmarknaðinum, meðan onnur sum fyrr eru niðurslitin kunnu fara fyrr av arbeiðsmarknaðinum við pensjón, enn tey í dag hava møguleika til.

Vit hava somuleiðis víst á, at tað ikki er haldbært at mótrokna frá fyrstu tjentu krónu. Men at tað finnast aðrir skilagóðir mótrokningarmøguleikar, ið venda sosialt rætt.

Undrist tí, hvørja ferð ið politikarar uttan nakran mótspurning sleppa fram á skíggjan og í ávísirnar at siga, at Javnaðarflokkurin hevur skorið pensjónirnar. Tí tað er einfalt ikki rætt.

Tingmál 135/2008

Mest konkreta málið kring alt kjakið um pensjónsviðurskiftini var á tingi í apríl í ár. Tað var tingmál nr. 135/2008. Tjóðveldi átti hetta uppskotið.

Í tí uppskotinum mælir Tjóðveldi millum annað til (beinleiðis endurgivið):

»Almennu pensjónirnar – fólkapensjón og gjøld úr Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunninum – verða útgoldnar við vaksandi mótrokning í arbeiðsmarknaðareftirløn, soleiðis at tað almenna í mestan mun fíggjar tey, ið ikki hava aðra pensjón«

»Pensjónsaldur og skattafrádráttir av pensjónsuppsparing verða endurskoðað.«

Undir orðaskiftinum av hesum uppskotinum í vár boðaði Javnaðarflokkurin frá, at vit ikki ynsktu at pensjónsaldurin varð hækkaður, at vit ikki ynsktu, at man fór at mótrokna í Samhaldsfasta, og at vit ikki ynsktu, at man fór at mótrokna pensjónina frá fyrstu krónu.

Hetta var eitt ógvuliga áhugavert orðaskifti. Tí millum annað fingu vit tá ágang frá andstøðuni, fyri at vit ikki vildu mótrokna pensjónirnar nóg nógv og taka samhaldsfasta við. Men serliga legði framsøgukvinnan hjá Tjóðveldi áherðslu á, at pensjónsaldurin mátti hækka. Hetta orðaskifti finst á bandasavninum hjá løgtinginum, um nakar hevur áhuga fyri tí.

Samanumtikið undrar tað stórliga, at man dag eftir dag sleppur at lasta Javnaðarflokkinum fyri at hava lækkað pensjónirnar, uttan at vit hava gjørt hetta. Og stórliga er tað at undrast á, at sami flokkur, sum helt, at vit vóru ov smæðin í mótrokning, nú enntá kritiserar okkum fyri at hava mótroknað, hóast vit ikki hava gjørt tað.

Tað súra við tí søta

BJØRN KALSØ

Í greinastubba spyr Jan Asbjørnson Joensen, hví eg atkvøddi fyri fíggjarlógini, tá tað samstundis vóru viðurskifti í henni, sum eg ikki var nøgdur við. Havi serliga víst ónøgd við stóru almennu fyrisitingina, í mun til tað vit fáa burturúr, og tað okkara avmarkaði búskapur orkar at bera. Tók nýggja Uttanríkisráðið, sum gott dømi í so máta.

Súrt og søtt

Sjálvstýrisflokkurin atkvøddi als ikki fyri fíggjarlógini, tí okkurt var, sum flokkurin ikki kundu taka undir við. Gjørdu allir flokkar tað sama, høvdu vit onga fíggjarlóg, og alt samfelagið hevði ligið lamið.

Fíggjarlógin er grundarlagið undir øllum játtanum í samfelagnum. Við ongari fíggjarlóg, eru eingi sjúkrahús, eingir skúlar, eingin strandfarasigling, ongar pensiónir o.s.fr. Tað er tí ábyrgdarleyst ikki at atkvøða fyri fíggjarlógini.

Tað kann av somu orsøk vera neyðugt í politiskari telving at atkvøða fyri eini heild, sum fíggjarlógini, sjálvt um okkurt er, ein kundi hugsað sær øðrvísi. Sum orðafellið sigur: “Tað er neyðugt at taka tað súra við tí søta”. Haldi kortini ikki tað vera rætt at lata seg múlabinda av teirri orsøk. Tvørturímóti er neyðugt áhaldandi at geva sína hugsan til kennar, vísa á, hvussu peningurin kundi verið nýttur betur og arbeiða fyri at fáa viðurskifti broytt.

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov eirikur@sosialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Marknaðarleiðari: Gudny Langgaard gudny@sosialurin.fo
Finnbjørg Nattestad finnbjorg@sosialurin.fo
Høgni Thomsen hogni@sosialurin.fo
Elin Vatnhamar Olsen evo@sosialurin.fo

Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo
Eilen Anthoniussen eilen@sosialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo
Rigmor Dam rigmor@sosialurin.fo
Leo Poulsen leo@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Árni Joensen arni@sosialurin.fo
Anna V. Ellingsgaard anna@sosialurin.fo
Rógvi Nybo rogvi@sosialurin.fo
Eirikur í Jákupsstovu eij@sosialurin.fo

Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo

Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Kykmyndir:
Alvin Elleby Andersen alvin@ras2.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:
Nólsoyar Pálsgøta 1, 700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo

Sosialurin í Suðuroy:
tel. 375364 fax 375464
tel. 228814
e-post: aki@sosialurin.fo
e-post: dagfinn@sosialurin.fo

!!! Haldarar
sum ikki hava fingið blaðið, kunnu ringja til 341818 frá kl. 8.00-20.00 og boða frá

Uppseting/prent:
Uppseting: Sosialurin
Prent: Prentmiðstøðin
Útgevari:
Sp/f Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Tórsgøta 1, 100 Tórshavn
Tel. 341800, Fax 341801
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo
varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 13[30]

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Mánadagsblaðið	Mán. kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Týsdagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Mikudagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Hósdagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Frí. kl. 09	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39 mm og rúmið millum teigarnar er 4 mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.